

ER
SOV
5.

éle

e, sa-
bitése.

m.

ötér) 14

tanács által

erüviz

asonló hatásu
és fűszerüz-
ezésképviselet

zántó

Ferdinand 70.

isztilás

sen
alul
21 Cluj

nda

No. 10

ndennemi
s kivitelü
gyek stb.

nyomdája

Kereskedelmi és Kiadó-
hivatal és nyomda
Kolozsvár, St. Baron
(Brassai-utca) 10
Telefon:
Kiadóhivatal
1047 és 1047

Egy szám ára pályaudva-
ra és vidéken is lej
Károlyvárosban

UJ KELETT

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 július 15. Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 153 szám

5686. Ab 4

Figyelem!

Megjötték az ezüstlátska ujdonságok

DUNKY & BEER

ők szerüztelbe

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).

40%

Azok a szokások, amelyek a kereskedelem-
ben uralkodnak, átmentek lassanként az állami
életbe is és az államháztartást ma már ugyan-
azok a törvények mozgatják, mint a rendes
kereskedelmi gazdálkodást. Ha egy kereskedő
ugy látja, hogy fizetőképességének nem tud
eleget tenni és hogy adósságai meghaladják kö-
veteléseit, akkor elkezd egyezkedni hitelezőivel
és igyekszik egy olyan kvótát elérni, amelynek
arányában tartozásait ki tudja egyenlíteni. Ez a
kvóta jelenti azt az értékcsökkenést, amely az
illető kereskedő vagyoni helyzetében beállott.
A bankok, gyárosok és mindenki, aki vele össze-
kötöttségben áll, figyelembe veszi ezt a deval-
válódást és az illető kereskedővel szemben erre
a kvótára szállítja le üzleti bizalmát. De nem-
csak a kereskedővilág tartja számon az ilyen
fizetési kényszeregyezségeket, hanem a nagy
társadalom is, amely a legélelkebben éppen az
emberi ballépéseket és bukásokat regisztrálja.

Abban a pillanatban, amikor Caillaux pénz-
ügyminiszter Londonba utazott és angol hite-
lezőivel leült tárgyalni, nem történt egyéb,
mint egy kényszeregyezségi ajánlat, amelyet
el lehetett fogadni, de amelyet vissza is lehe-
tett uatítani. A pénzügyminiszter utazását egy
nagyszabású állami leltározás előzte meg, fel-
fektették az összes állami strazsákat és fő-
könyveket, megcsinálták az összes folyószámlák
egyenlegét, összeszámolták az összes aktívákat
és passzívákat, megvonták a mérleget és, mi-
után azt tapasztalták, hogy a tehertertelek hat-
van százalékkal meghaladják a vagyontétele-
ket, utasították Caillaux pénzügyminisztert,
jelentse be Franciaország hitelezőinek, hogy
követeléseiket csak negyven százalékban tudja
kielégíteni. Elfogadják e ezt a kvótát, vagy
sem? Ha nem fogadják el, úgy Caillaux jelent-
sen fizetéseképtelenséget és a hitelezők, ha úgy
akarják, kérjenek csődöt.

A londoni zöldsasztalnál szintén ugyazaz
történt, mint ami az általános egyezkedési
tárgyalásoknál szokott történni. Anglia kény-
telen kellelten elfogadta a felajánlott negyven
százalékot, mert, ha nem fogadja el, akkor
még kevesebbet kap, vagy egyáltalán nem kap
semmit. Az európai piac ugyanis feszült figye-
lemmel kísérte a londoni tárgyalásokat, készen
arra, hogy annak minden mozzanatát leszámi-
tolja. Egy esetleges visszautasítás és Francia-
ország fizetéseképtelenségének a bejelentése a
francia értékek egy olyan rohamos és katasz-
trófális zuhanását vonta volna maga után a
tőzsdéken, hogy, számolva ezzel, a 40 százalékos
ajánlatra Anglia csak igannel felelhetett.

Ez a londoni kvóta világos kifejezője an-
nak az általános értékcsökkenésnek, amelyet az
összes francia aktívák, a frank, a párizsi politi-
kai és gazdasági élet, az irredalóm, a művészet,
a társadalmi presztizs, a glóár, szenvedtek. Ez a
hatvan százalékos, amelyet Anglia kénytelen volt
elengedni Franciaországnak, körülbelül megfelel
a francia értékek általános veszteségi arányá-
nak. Hatvan százalékot veszített Franciaország
aból a megbecsülésből, amellyel a többi európai
nemzetek a világháború előtt is kitüntettek.
Hatvan százalékot veszítettek a francia nők és
férflak a blól a szerelemből, amely 1914 előtt
az egész világról feléjük sugárzott, hatvan

százalékot veszített meleg égből a francia ven-
dégglátás, a h' res párizsi kedvesség és gavalléria,
a mulatóhelyek, a színház, azt egyes tekintet-
ben, az irredalóm vonzóereje is.

Londonban nem történt egyéb, minthogy
az óriási ves teséget, ami Franciaország a
világháború óta érte, megfelelő arányszámmal
lerögzítették. És lassanként sor fog kerülni
arr, hogy a többi nemzetek is fix rozzák azt
a bizalmat, amely közöttük még fennmaradt.
Rövidesen megkezdődnek az angol-amerikai
egyezkedési tárgyalások is, miután az olassz-
amerikai kiegyezés már megtörtént. Lassanként
mindenütt leltért csinálnak és azok az orszá-

gok is, amelyek a frázisok és bombasztok egész
tömekégsével hirdetik évek óta a maguk nagy-
ságát, át kell hogy térjenek a reális kalku-
cióra, mérleget kell, hogy csináljanak és nyil-
vánosságra kell, hogy hozzák zárazámadásukat.
Ilyenképpen az európai nemzetközi hitelélet
tisztultabb helyzete fog kialakulni, tudni fog-
juk, hogy egymásról mit tartunk és egymás-
nak mennyit higytük. Mert minden, amit poli-
tikusok és diplomaták nagyhangon kijelente-
nek, amiről parlamentben és szenátusban szó-
nokolnak, üres szólam, amelyet nem lehet le-
mérni. Az igazi irány és mérték: a negyven
százalék.

A kamara utolsó ülésében megsemmisítette Szele Béla mandátumát

Megszavazták az átmeneti szesz törvényt. Végetért a parlament rendkívüli ülészaka

(Bucuresti, július 14) A kamara tegnap
éjjeli ülésén az első felszólaló Bratianu Vintila,
aki a szesz törvényjavaslatról beszél. Megállá-
pitja, hogy a szeszproblémának pénzügyi jel-
legén kívül társadalomgazdasági jellege is van
és ez az, hogy az alkohol pusztításaira való
tekintettel az ercs italokat gyengébbekkel kell
kicsérélni. A szesz törvénynek ezért az állam
magasabb érdekeit kell tekintetbe vennie, a
jelen javaslat azonban túlságosan egyoldalú.

Megszavazták a szeszjavaslatot

Averescu tábornok válaszában kifejti, hogy
a javaslat csak provizórikus és az általános
szeszreformra a következő ülészszakban kerül
sor. A törvényjavaslat egyelőre a borhamisítás
elleni intézkedéseket tartalmazza és a szesz-
gyárosok érdekeit is kellően megvédi.

Joanitzescu a nemzeti párt nevében elvben
nem fogadja el ugyan a javaslatot, egyébként
azonban elég jónak tartja.

Cep. tinezanu parasztpárti támadja a libe-
rálisokat, akiknek uralma alatt terjesztették az
alkoholizmust és most ellene prédikálnak.

A kamara ezek után a törvényjavaslatot
általánosságban, majd részleteiben is meg-
szavazta a benyújtott módosítások elvetésével.

Szele B. la mandátuma

A ma délelőtti ülésen sem került szóba
Szele Béla mandátumának igazolása. Biztos-
nak látszott, hogy a mandátum ügyének elin-
tézése elmarad őszire. Ez annál inkább is való-
színűbb volt, mert a kamara ma déután ter-
totta utolsó ülését.

A délutáni ülésen azonban szinte az utolsó
percben előterjesztették a Szele Béla mandátu-
mára vonatkozó vizsgálóbizottsági jelentést.

Lafr Ferenc állást foglal a jelentés ellen.
Hangsúlyozza, hogy a magyarok érzsései lojali-
sak az ország iránt. Az irredentizmus vádja
alaptalan. Szele nem tehető felelőssé az egye-
sülés előtti cselekedeteiért, az azutáni tetteiért
felhozott vádak pedig nem felelnek meg a
valóságnek. A mandátum megsemmisítése nagy
politikai hiba volna és kéri annak igazolását.

Elnök elrendeli a szavazást. A kamara 254
szavazattal 32 ellenében megsemmisíti Szele
Béla brassói képviselő mandátumát és a listán
utána következő Konnerh szász jelöltet dekla-
rálja megválasztott képviselőnek.

A brassói polgármester kérdés

A délelőtti ülésen egyébként lényegtelen
interpellációk hangzottak el. Többek között
Dobrescu Aurél, a brassói városi tanács ügyét
hozta szóba és kéri a kormánytól, hogy miért
nem nevezett ki még február óta polgármes-
tert Brassó városába. Még februárban terjesz

tették fel a jelöltek Szele Béla, Schneller K.
Ernő és Voicu Nitescu személyében, de még
nem neveztek ki senkit sem közülük. Egyben
felhasználja az alkalmat és arra kéri a kormányt,
hogy románát nevezzen ki polgármesternek
Brassóba.

Áttérnek a képviselői napidijak és fizetések
felemelésére. Lazar Popescu többségi kéri, hogy
a kormány járuljon hozzá a kért emeléshez,
mert a jelenlegi körülmények között csak gaz-
dag ember lehet képviselő, ami a népképviselőt
szerepétjével ellenkezik.

A nyújtják a válaszfeliratot

Boinescu liberális javasolja, hogy halasszák
el a javaslat tárgyalását őszire. Madgearu szin-
tén ezen a véleményen van, ugyszintén V. jda
Sándor is. Ugyanilyen értelemben beszél Atha-
nasiu néppárti is.

Lepadatu a kormány nevében kéri a javas-
lat elhalasztását őszire, addig is menjen bele a
Ház abba, hogy a nyári szünet alatt a kép-
viselői fizetés 6000 lej legyen, őszig a kormány
annál is inkább nem tudja behatároltan ren-
dezni ezt a kérdést, mert kötött költségve-
sél vette át a kormányzást és így nem vállal-
hat nagy költségeket.

Az elnök ekkor az ülést felfüggeszti, hogy
a megválasztott felirati bizottság az uralkodó-
hoz menjen a parlament válaszfeliratával. Pont-
ban 12 ó azor jelent meg az uralkodónál a kül-
döttség és átadta a kamara feliratát a szokásos
ceremoniák között. A szenátus bizottsága dél-
után 3 órakor jelent meg az uralkodó előtt, aki
néhány szóban válaszolt.

A választ a kamara délutáni ülésén olvasta
fel Negulescu elnök, amelyben a király a ka-
mara hazafias támogatását kéri a kormány által
vállalt feladatokhoz.

A kamara ezután megszavazta a képviselői
illetmények felemeléséről szóló javaslatot és
pedig abban a formában, hogy a képviselők
ezenul havi 6000 lej fizetést kapnak és ezen-
kívül ülésenként 500 lej napidiját.

— Még nem jelent meg a szeszrende-
let a hivatalos lapban. Az új szeszidőről
szóló minisztertanácsi rendelet még ma sem
jelent meg a hivatalos lapban, dacára an-
nak, hogy július 14-ikén lép életbe és így az
érdekeltek egyelőre teljesen tájékozatlanok az
ügyben. Itt említjük meg, hogy tegnapi szá-
munk erre vonatkozó parlamenti tudósításunk-
ban sajtóhiba nyomdáhiba történt, emennyil-
ben Carofid miniszternek az aranyparitásos
szeszadó bevezetésére vonatkozó nyilatkozata,
amelyben kijelenti, hogy a mostani adók csak
észig maradnak érvényben, kiharadt.

Cuza szelleme a máramarosi hegyek között

A visói antiszemita b irány vizsgálata elaludt. Néhány adat a máramarosi antiszemita agitációról

(Sighetul Marmatiel-Máramarossziget, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától) Az erdélyi föld, amelynek felekezeti türelmessége történeti hírnévre vergődött, négy esztendő óta kénytelen magába szívni az antiszemitizmus mérget. Az antiszemita organizáció hálózata keresztül nyúl a hegyeken, behatol a mély völgykatlanokba, eléri a legdugottabb zugokat és mindenütt felkavarni igyekszik a lelkek békéjét. A kiméletlenül folyó izgató hadjáratnak, amely utszéli izgatásokkal és pamflettömegekkel indul harcba, eddig Máramarosban volt a legkevesebb sikere. A máramarosi erdőkről, ahol a zsidó-paraszt fejszéje versenyt csattog a máramarosi paraszti fejszéjével, eredménytelenül pattantak vissza az antiszemitizmus mérgezett nyilai. A román paraszti Máramarosban a szó szoros értelmében sorsközösségben él a zsidó paraszttal és ez a sorsközösség eddig a leghatásosabb védőbástya volt a gyűlölségre uszító támadások ellen.

A román bányász prkadáskor a zsidó bányászokkal együtt száll le a tárnákba, ahol napi 50-60 lej éhbérért együtt hullatják verejtéküket és együtt kockáztatják életüket. Ilyen körülmények között semmiesetre sem gondolhat a román paraszti arra, hogy vele együtt kinlódó zsidó társát üldözze, vagy gyűlölje.

Nem indíthatunk harcot azok ellen, — mondogatták a román bányászok az antiszemita agitátoroknak — akik velünk együtt kinlódnak a föld gyomrában és megoztják velünk örömeinket és bánatunkat.

Alszik a felsővisói vizsgálat

A kiméletlen és egyre durvább eszközökkel harcoló antiszemita propaganda, amelynek Máramarosban éppen a nép nevelői, a tanítók szegődtek csatlósául, végül is megteremtte a maga gyümölcseit. A szakadatlan izgatás a zsidók számára elviselhetetlen atmoszférát teremtett Máramarosban is, anélkül, hogy az arra illetékes tényezők legalább is megkísérelnék a régi békének visszaállítását. Annak idején százok okokban számoltak be az Uj Kelet a brutális visói antiszemita botrányokról. Precíz adatok nyomán regisztráltuk a visói atrocitásokat, amely után, ha az illetékes hatóságok csak egy kis erélyeséget tanusítottak volna a vádlottakkal szem-

szemben, idejekorán tudták volna rendrehozni a nyugtalanverü rendhábortókat. A helyzet azonban az, hogy a visói atrocitások ügyében, — holott már négy hét telt el a Kolozsvárról leruccant csendőrmester botránya óta — semmilyen vizsgálati eredményről sem hallottunk. Az atrocitások résztvevői ma is háborítatlanul sétálnak és izgatnak tovább a zsidók ellen. Sőt, az ugynevezett „felelőtlen körök“ többszáz főből álló antiszemita „expedíciót“ várnak Visóra. Ugy látszik azt szeretnék, hogy ez az expedíció vezesse le a vizsgálatot...

Két egyház harcának pergőüzében

Az antiszemita agitáció második darázsfejszke Borsá, amelynek zsidó lakosságát teljesen lerongyolta az agrárreform. Borsá zsidósága az utóbbi évek alatt katasztrófális méreteken szegényedett le, ez azonban nem akadályozza meg az antiszemitizmus egyik máramarosi apostolát, Vornicu tanár urat abban, hogy lapjában a borsai zsidók „vagyona“ ellen uszítson és hogy a tömegtelen ragalom közepette adóeltilkolással vádolja őket. A helyzet az, hogy az agrárreform pusztításai után — zsidó tulajdonosok havasait kiszajátították — a valamikor virágzó marha- és juhtenyésztések teljesen tönkrementek.

Ebben a Borsában, ahol a zsidó nyomorúság maholnap minden európai elképzelést felülmul, elkeseredett küzdelem folyik a görögkeleti és görögkatolikus egyház között. Az csak magától értetődik, hogy ebben a harcban a zsidóság az ütköző puffer.

Sanleanu görögkeleti lelkész, hogy minél több hívet szerezzen az új borsai egyháznak, minden szerinte alkalmas eszközt megragad céljainak sikere érdekében. A legjobb eszköz természetesen az antiszemita izgatás, amit Sanleanu tisztelendő ur nem habozik teljes mértékben kiaknázni és az utóbbi időkben a szószékéről indított pergőtűzet a zsidóság ellen.

Prédikáció után rekquirálás

Sanleanu először csak prédikációkkal harcolt a zsidóság ellen, később azonban racionálisab vizekre evezett és a hatóságokkal való összeköttetési révén egyszerűen elrekviráltatta a maga részére egy borsai zsidótól a falu legszébb helyén levő harminckét holdas kertet.

A modern nőnek kell ékszer platina, de még inkább Sipos-féle reklám-harom Kapható Cluj, Ferdinánd király-ut 8. szám, S ipos-nál

E után az „aktív“ antiszemitizmus után kiszemelte egy másik borsai zsidónak, Steinfeld Lázárnak az agrárreformból még megmaradt harminc holdas kertjét és lerekvirálta a görögkeleti parochia számára. Steinfeld azonban nem nyugodott bele abba, hogy amikor az agrárreform körülbelül 1500 hold havasát sajtóította ki, utolsó megmaradt vagyontájiától fonszáák meg és megfélebbezte az ügyet a felsővisói járásbíróshoz.

Egy per, amely 11 tárgyalást ér el egy év alatt

A visói járásbíróshoz tízszer idézte meg a feleket, de mind a tízszer olyan formákba támadtak, amiért a per tárgyalását újra el kellett halasztani. Július elején végül a 11. tárgyalás alkalmából a visói járásbíróshoz figyelembe vette Steinfeld keresését és a vitás 30 holdnyi kertet visszazítelte tulajdonosának.

A per tartama alatt szüntelenül folytak a faluban az antiszemita izgatások, amelyek legfőbb szóvivője, Vasile Colben uton utófélen hangoztatta, hogy ha egyháza elveszti a pert, felgyújtja egész Borsát. Akik Colbent ismerik, egyáltalában nem tartják lehetetlennek ennek az ígértnek bevaltását.

A per a járásbíróshoz döntésével még nem ért véget, mert Sanleanu megfélebbezte a járásbíróshoz írtat és panaszát felterjesztette a püspökséghez is.

Ilyen atmoszférában 41 immár hónapok óta a máramarosi zsidóság. Üres ígéretek hangzanak el egyre-másra, de az erőlyes kéz politikája folyton késik. Doros vármegyei prefektuson van a sor, hogy sokszor hangoztatott ígértet bevaltsa és Máramaros felekezeti és faji békéjének tradícióját corbitatlan épségében visszaállítsa.

Fried Miksa

Budapestre utazók! féláru magyar vizumot

féláru magyar vasúti jegyet (oda vissza) július 9-23. között Kolozsváron kizárólag a Főér 1 szám alatti menetjegyjirodában szerezhetik be.

Akiba

Irta Giszkalay János

Az öröktől talán minden nap jelentést kért: megtört e már a börtön lelkétörő magánosságában és sötétjében a Vasember? Látták-e már sirni, kétségbeesetten föl és alá járni a szük, dohos, földalatti kazamatában sápadtan megriadni, ha rohadt szalmafekvőhelyén patkány fut keresztül? És ha a börtönörök jelentettek, mindig csak egyet tudtak mondani: Akiba a patkányok és skorpiók között is emelt fejvel jár és — mosolyog.

Rufus még egyre várt. Hát ha ő nem, akkor legalább a többiek. Tudta, hogy Akibának felnőtt fia van, felesége van és életéért titkos tanítványok remegnek. Legalább ezeket akarta maga előtt látni porban csuszva, térdét átkarolva életet, kegyelmet könyörögve a Mesterek, az apának, a férjnek. Rufus hiába várta. Akiba fia méltó fia volt apjának: nem jött könyörögni a római pribékhez. Ráchél méltó élettársa volt Akibának: nem gyalázta meg az ő nagy szerelmesét azzal, hogy porbavesse magát a zsidók hóhérja előtt. És a tanítványok? A tudós bajtársak? A rabbi? — azok valóban eljöttek, — de ők sem úgy, ahogyan Rufus szeretne volna.

Amióta Akibát börtönbe vetették, szóta a tanítványok és Mesterek megriadt serege olyan tanácstalanul állott, mint a maguktehetetlen gyermekek, akik apjukat veszítették el. Idők óta megszokták már azt, hogy Akiba tanácsának kikérése nélkül semmiféle jogi, vallási, praktikus, vagy elvi kérdésben nem döntenek. Hiszen emlékszünk rá, hogy maga a javnai Szanhedrin is nem egyszer elhalasztotta a határozatát, mert súlyos természetű ügyekben nem akart Akiba nélkül állást foglalni. Pedig

az a javnai Szanhedrin volt a hivatalos törvényhozótestület. Mennyivel erősebben érezték szükségét most, hogy a Szanhedrin megszűnt és a legnagyobb tudós tekintélyek egymás után hullottak el a vérpádon! Mert a tanulás, a tanítás, a zsidó jogalkotás, — titokban bár — de változatlan, vagy talán még fokozottabb tevékenységgel folyt tovább. Tanítványok és Mesterek tudták, hogy sietni kell. Sietni kell, mert nagy a szorongatás és csak a zsidó nemzeti jog tökéletes kiépítésében nyílik a menekülés és az élet útja a zsidó nép elé. És sietni kell, mert Akiba, a legnagyobb Mester nem sokáig fog tudni utat mutatni a szorongatásban. És ha valamilyen súlyos jogi, vagy vallásgyakorlati probléma merült fel, akkor a tanítványok és Mesterek nem fogtak ki az emberi észszel kigondolható ravaszkodásokból, életet kockáztató vakmerőségekből, hogy Akiba közelébe férközhessenek.

Amikor lehetett pénzzel vesztegették meg a börtönöröket, hogy engedje őket Akibával beszélni. És Akiba olyan nyugodtan vitatta meg velük a tudományos kérdéseket, mintha nem is a börtönben, a halál küszöbén volna, hanem otthon, vagy a javnai Szanhedrin tanácstermében. Mások — amikor más módon nem ehe ett a börtönörök éberségét kijátszani, volt eset, hogy egyikök házalónak öltözködött és házalók módjára zagya hangossággal rikácsolt Akiba börtöne előtt: „Ki vesz tüt, ki vesz villát, hogyan állunk a születés törvényességével a sógor házasságban...“ Akiba megösmerte a tanítványa hangját és megértette a szí utóciót. Mintha csak pajkos játékból, — utánozta a házaló hangját és ugy kiabálta vissza: van e orsó eladó, van-e... „törvényes!“ Az örök talán elcsudálkoztak az agg zsidó fogoly furesza jókedvén, de nem vettek észre semmit. És Akiba elégtelen mosolygott.

Rufus türelmetlen lett. Többször maga elé hozatta Akibát a börtönéből. Szinre-szemre azért, hogy a zsidó hittételekről vitázzon vele. Valójában azért, hogy alkalmat adjon néki a megalázkodásra. Megcsillagította előtte a szabaddulás reményét, csak azért, hogy rögtön utána a vérpád borzalmairól beszéljen. — Akiba mosolyogva válaszolt a hitvitázó kérdésekre és mosolyogva hallgatott, ha a kinhalárlól esett szó. — Rufus még mindig nem fáradt el. Megengedte Akiba egyik tudós barátjának, a gerázabeli Josuanak, hogy állandón a fogoly mellett maradjon a börtönben. Hogy barátja jelenléte új életre keltse a mult emlékeit Akiba lelkében és kétségbeessen a jövő borzalmasságán. Rufus pszichológiával dolgozott. Josua, minden erejét és önfeláldozását megfeszítette, hogy nagy barátjának börtönéletét valamennyire enyhítse. Akiba hálás szívvel fogadta barátja önfeláldozását, de panaszra nem nyílt a szája. Akiba mosolygott. — Rufus még tovább ment. Elhozatta Akiba fiát és az apjához vezettette. A pszichológus hóhér ettől a találkozástól remélte a legtöbbet. Akiba megöskolta a fiát, utasításokat adott neki, elbucszott tőle, megáldotta és hazaküldötte. Panaszos szó nem hagyta el a száját. Ereje egy pillanatra sem ingott meg. Akiba mosolygott.

Rufus végre belátta, hogy nincs olyan hatalom a kezében, amellyel meg tudná törni ezt a megközelíthetetlen lelket. De még mindig nem adta föl a harcot. Gyáva bosszuszomja még tartalékban tartogatta az utolsó, a csalhatatlannak hitt fegyvert: a testen keresztül megközelíteni a lelket. Éjjel és nappal azzal törte verben magzabált képzelő erejét, hogy valami új, valami eddig még soha nem hallottan szörnyüségés halálba kizoztatást eszeljen ki a legnagyobb zsidó számára.

(Folytatása következik.)

Gerhardt len. Gerhardt adta el ezt a ajánlott fel nényos, irodalmi adította erre az miniszteriumhoz kolja meg:

— Szükségszeti akadémiá oly területéről munka. Különben moszlemi inté alosítály szüke zűdve. Cáltalán dijakat osszunk kis jóak ratta, sokkal jobban egyéb — és sok fejlesztését illeti, ilyen akadémiát. vivő kölköket j dolkczó körökben nyos befolyást teljesen meg va látni, miniszter tem elleneztek a lását. Ne vegye szülek. Távol hogy bírágassa véleményt vallan nemes elhatározá engem kötelez.

A remete e Rantuillet palota Miért?

Azért, mert a ritkán látják. S Az elnök sze eszt, mely nem mlyzete is a lel tanácsos, ki mell egy gépirkiszasa Doumergue n szolgazemélyzeté kozul vele.

Mit csinál há szobájában és olv összemorcolja, val vacsoráni.

A Rambouille Doumergue ur. A náia más, mint utána látogatta m A dolgok e f tívak örvendenek, mére vannak oá sem kell feltérő horgászhatnak, va árnyékos fák alat — Micsoda a multkor egyik de maginterjavalta. idejében, aki a még éjszaka is. A Rambouille a detektíveknek.

Mata Hari náról, akit egy p kővészárookban vég még mindig beszé kölö elevenítette belé s ártatlanság de Ganneve“ mesé boru közepén Bud A budapesti r lerina út tartózk oroszoknak kémke Mikor Mata H lodában, a rendőr tart nála.

Egy napon, késő éjszakaiáig nemették a detek egyszerre a detek hogy a szép tánc felvonóban van. Erre a csoport emelet közt hirtel

Barbusse, a zsidóság és a kommunizmus

A kormánypárt kolozsvári lapja vezércikkben uszít a zsidók ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormányhoz közelálló „Biruinta,” a kolozsvári avarescanusok lapja, egyik legutóbbi számában vezércikket közöl „Henry Barbusse” cím alatt. A cikknek magának vajmi kevés köze van Barbusse-höz, de annál több a zsidósághoz. Hogy miképp kerül egy kalap alá a keresztény és francia Barbusse a zsidósággal, azon a cikk szerzője megható könnyedséggel teszi túl magát és Barbusset egyszerűen megteszi zsidónak. Még mielőtt a cikk ismertetésébe kezdenénk, szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a cikk szerzője egy L. M. Ivanoff nevű orosz újságíró, akinek, egyes bukaresti lapok jelentése szerint, azért kellett kiválnia egy nagy bukaresti lap szerkesztőségéből, mert nem akart opálni a román állampolgárságért. Az iskola, amelyből Ivanoff ur kikerült, ilyenformán a legkittünobbnek mondható az antiszemitizmus és a pogromusztítás terén: a c. r. Oroszország iskolája. Hogy miért éppen a kormányhoz közelálló „Biruinta” ban fejti ki Ivanoff ur nemes tevékenységét, az mindenesetre olyna kérdés, amelyre még feleletet várunk. Ivanoff ur abból az alkalomból, hogy Romániában megalakult a terror-ellenes liga, amelynek inspirátorát Henry Barbusse ben látja, — a következőket írja:

Negy író és jó zsidó

„Barbusse, amint mindenki tudja, nagy író és jó zsidó. Legyen boldog és egészséges. De azonfelül, hogy nagy író és jó zsidó, kiderült róla, hogy szélsőséges kommunista is. Sohaem értettem meg hogyan lehet egy nagy író más, — ha csak nem doktrinar és nem szociologus — mint individualista, individualista egészen az anarchizmusig. Amilyen például Ibsen, Tolstoj Leo és Knut Hamsen volt. Ez az individualizmus természetesen jón létre az írók lelkületében és egy olyan érzés komplexumban fejlődik ki, amely túl van a politikai felfogások jó és rossz szempontjain.

Ezeknek az írónak individualizmusából ideális módon hiányzik a szociális eszme. Nem volt kommunista Anatole France sem, mert rem lehetett az. De mert a nagy Barbusse — jó zsidó, — a kommunizmusban felülmúlja Lenint is. A Barbusse kommunizmusának lélektani eredetét véreből kell keresnünk. Világos dolog, hogy Barbusse kommunista, — kommunistának kell lennie, mert zsidó.

Kommunista, humanista, cionista

És miután nagy ember Barbusse, természetesen nagyvonalú kommunizmust csinál. Mint kommunista, Barbusse természetesen humanista is, aki az Emberi Jogok Ligájának szolgálatában áll. Barbussenek ezek a tulajdonságai egymásból folynak: mert zsidó: kommunista, mert kommunista: humanista, mert szabadkőműves: cionista és miután cionista: keresztényellenes. Adjátok csak meg neki a hitettség reá — és látni fogjátok, hogy az emberiséget és annak történelmét leigázó cselekedetét majd egy talmudi citáttal fogja igazolni és semmiesetre sem az isteni inspirációra való hivatkozással.

Ez magyarázza meg, hogy a Parisba alakult Barbusse-konitában, — mely különösen a balkáni terror elleni harcra alakult, — mi egy formális összekülvést látunk, amely olyan célt követ, mely csak a nagy író és jó zsidó körül csoportosultak zsidósn sötét lekiismeretében világos.

Barbusse összekülvő komitéja látszatra valami mást akar, mint Bronstein Trockij és Apfelbaum-Zinovjev judaeo-kommunista terrorja. De Barbusse, a nagy író és jó zsidó valójában nem lehet más, mint a zsidó kommunista terror jótartója.

Térdet hajtának Barbusse előtt, ha csak egyetlen egyszer hallottam volna felemelni szavát a moszkvai zsidó-kommunisták vörös terrorja ellen. Am ennek ellenkezője történt meg: Barbusse a nagy író és jó zsidó, — a maga írói tekintélyével fedezte az orosz vörös terror összes borzalmaikat. Ez a tény olyan arcátlanságra vall, az emberi lelki ismeretnek olyan megcsufolása, — amely csak Izrael lelkében foghat meg, mert Izrael maga az emberiség és az isten elleni küzdelmet jelenti.

Eddig a cikk.

G. M. Ivanoff ur elfogultságának nagyságánál és tájékozatlanságának alaposágánál fogva kétségtelenül megérdemli, hogy a nem minden-

napi emberek sorába sorozzuk be. Fent citált cikkének egyébként korántsem hízegő kitételei nem lepnének meg különösképpen bennünket, hiszen ismerjük az antiszemita frazeológia összes változatait, melyeknek egyetlen logikájuk van: a logikátlanság. Am meglep bennünket az, hogy fenti cikk a kormánypárt félhivatalos lapjában látott napvilágot, mely ezzel hivatalos fedezékévé lett a legszélsőségesebb antiszemita izgatásnak.

Ami most már Ivanoff ur tárgyi állításait illeti, — azokban az a legszomorubb, hogy keserű humorra ferdülnek, mihielyt a józan ész választóvizével érünk hozzájuk. Mindenekelőtt arra a tényre kell hivatkoznunk, hogy Barbusse nem zsidó, soha sem volt az, épugy nem, mint Anatole France, aki ennek ellenére megalapítója és propagálója volt az Emberi Jogok Ligájának. Nem értjük tehát Ivanoff urat, hogy miért illeti megható kiméletével Anatole France-t? Ugy látszik, — a halottak számára mégis van szíve és bizonyára az összes halott zsidókkal szemben is a szeretet álláspontjára helyezkedik.

Ivanoff ur tulajdonképpen hizeleg a zsidóságnak, mert feltételezi, hogy egy olyan nagy író, mint Barbusse, — a zsidóság közül került ki, holott az összes antiszemita kátekban írva vagyon, hogy a zsidóság szelleme alacsonyrendű, zseniális megnyilatkozásokra képtelen és nemzeti géniusza Schylock alakjában revalálódik. Köszönjük tehát a megtiszteltetést, Barbusse nem a mi vérünkben való és amennyiben tényleg kommunista, — ezt méltóztassék a francia nép rovására írni.

Ha megfordítjuk az okoskodást...

Barbusse egyébként tényleg nagy író, de — bocsásson meg Ivanoff ur — rossz zsidó, mert hiányzik belőle az üzleti szellem, mely azá tenné. Nem rajongója a pénznek és nem törekedik vagyonszerzésre, nem áll a nemzetközi zsidó kapitalizmus szolgálatában. Ezt csak azért tartjuk fontosnak kihangsúlyozni, mert vannak Ivanoffok, akik a zsidóságot azzal védőljük, hogy ők a kapitalista kiszákmányolás pillérei. Természetesen ez a vád ép olyan logikus, mint a kommunizmussal való megvádolás. Ha Barbusse történetesen gazdag író volna, — könnyen kiálkozna Ivanoff ur számára meghatározásának ellenkezője: Barbusse kapitalista, — annak kell lennie, mert zsidó. A „logikai” láncolatot azután könnyű volna tovább építeni, például így: Barbusse zsidó, tehát kapitalista, mert kapitalista: antihumanista, mert antihumanista: keresztényellenes, főleg azért az, mert mindenki tudja, hogy a keresztény ég vallásalapítója volt a legtisztább humanizmus hirdetője. Vagy talán ezt is tegadja Ivanoff ur?

Az, hogy Barbusse ur, az író, ligát alakít a terror ellen, — számunkra egészen indifferens valami. Mi jól tudjuk, hogy addig, míg Ivanoffok vannak, míg Caza professzorok működnek, — addig az ilyen ligák merőben fik-tív jelentőségűek. Ez a liga sohaem fogja megskadályozni az Ivanoffokat abban, hogy ellenünk urizsának, rágalmaszának és megtor-lás nélkül ránk fogják, hogy mi az irás és biblia népe — isten ellen küzdünk és ama emberiség ellen, melynek dicső nevében pogromokat intéznek népünk védtelenjei és nyomorultjai ellen.

Idézzé perbe a francia népet

Ha Ivanoff urnak elszámolásai vannak Barbusse urral, idézzé perbe a francia népet, melynek élet-halál harcában Barbusse négy évig önként közdött borzalmas lövészárkokban. A francia nép azonban mindenesetre tiltakozni fog az ellen, hogy egyik nagy írójára — horribile dictu — azt fogják rá, hogy zsidó.

Nnos különösebb érzelmi vonatkozásunk Barbusse urral, legkevésbé az, hogy kommunista, de az író tiszteljük benne annyira, hogy megkérjük Ivanoff urat: ne bélyegezze őt még zsidónak is meg, holott elég az ő lelkiismeretének terheként kommunista voltát elviselni. Hagyja ő meg franciának, mert francia és bizonyára nem kér abból a dicsőségtől, hogy zsidónak nézzék.

Ep ugy nem kér belőle, mint mi abból a rágalmából, hogy kommunisták vagyunk.

Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifjúságot, kívánatossá tesz és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal-szappan a bőrnek egészséges szint ad és megóvjá fiatalos rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékig illatos.

INGYEN

egy mintadarabot az új csodaszerű, mesésen parfümizált

ELIDA-IDEAL-SZAPPANBÓL,

kap minden vevő aki 1 kg.-ot

a páratlan jószág

SCHICHT-SZARVAS SZAPPANBÓL

vesz. A kontinens legnagyobb szappangyárának gyártmányából

a mosószappanok
VILÁGJEGYE

* Az izzólámpa vásárlásánál ne felejtse el, hogy a világítási költségeket a takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti. „Tunggram” izzólámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

A hol a gyémánt átkozott annyi vér szokszor mögött o csak az é amszterda testét, ne sitás”, v nemcsak azokét is logó kő mégis ele és csiling eljeje. De miniatúr grachtok pedig ny és csiling bele bele jesfiuk, árúsok é filharmón dirigálja De c

zatos a a zeneke is egyeg Heyerma titokkerek zótikus amelyek nak? . . . érzik tit lamelyik zatos az válasszój tessebb, a titok len a lábalk ők és ez szürke ott ült szemére gyémánt — M eljen ön Querido zatosak.

Ezek felelő k zsidó po ennek a munkés

Alex hűen te életét, h gát köze („Somb lányok, a getto kosok” regénye nyelvet, nyelvne mshala.

Que került és az a mántvá sikerült kel, bá é: mar sege eg legjobb ból” és „Hande Van Ca ati mir land ir magát. tében g árul el nek s'i

IROK ÉS IRÁSOK

***

Az új zsidó irodalom Hollandiában

— Második cikk —

A holland irodalom egyik vezető témája: a gyémánt, a Nap vetélytársa, ez a hajszolt, átkozott csillogó csiszoltságú kö, amelyhez annyi vér, bűn, gyötrődés és verejték tapad szokszor és amelynek tüzet szóró ragyogása mögött orgákban tobzódik a nyomor. Aki csak az ékszerész kirakatait látja, vagy az amsterdami gyémántbörze imponáns mammut testét, nem is sejtí, hogy itt a „felfedezés”, „hasítás”, „vágás”, „csiszolás” és a többi „-ás”, „-és” nemcsak a gyémánt sorsát dönti el, hanem azokat is, akiknek ezerezház testén át a csillogó kö a piacra jutott. És ha az idegen mégis elvetődik az amsterdami belváros kopott, görbe sikátoraiba, egy új világ tárul eléje. Dombosra emelt hidak alól kibukkanó miniatűr gözöskét, keresztül kasul haladó grachtokat és walokat (osatornákat), ezek fölött pedig nyüzsgő munkásezeket, túlkölköző autók és csilingelő kerékpárok ezreit. A zsvajba bele belevonit a gyárszírának jajongása, a tejesfiúk, heringkereskedők, gyümölcsárusok, zsidó árúsnok éneklő kiabálása. Ez azt a fülsiketítően filharmonikus tömeget egy titokzatos karmester dirigálja: a Gyémánt.

De csoda-e, hogy a karmester olyan titokzatos a mindennapi halandó szemében, amikor a zenekari tagok és instrumentumok mindegyike is egy egy titokzatos? Csoda-e, ha Querido, Heyermans, Goudsmit, Brooleman és a többi titokkeresők is hónapokig élnek ebben az egzótiikus világban, hogy kifürkészék a titkait, amelyeket azután a „nyájás olvasó” elé tárnak? . . . Csak ők maguk, a titokzatosak, nem érzik titokzatos voltukat és ha azt merem valamelyiknek mondani, hogy különös és titokzatos az élete, valósággal felháborodik és azt válaszolja, hogy „a mi életünk a legtermészetesebb, az Önök élete azonban még nagyobb titok lenne, ha nem ontaná a regényíró urak a lábaik elé a sok szenzáció.” Így vélekednek ők és ezt mondotta nekem egy felkutatót szürke alak (nem is kellett felkutatni, mert ott állt a lépcsőn, zsebetett kézzel, sapkáját szemébe húzva, kurta pipával a szájában), aki gyémántmunkás és gettózsidó egy személyben.

— Mynheer — vetette oda hanyagul — éljen ön is köztünk hónapokig, évekig, mint Querido, Booleman akkor nem leszünk titokzatosok.

Ezeket előre kellett bocsátanom, hogy megfelelő keretben bemutatthassam egy új holland zsidó portréját, aki egyik egyszerű ismerője ennek a titokzatos emberkaptárnak, a gyémántmunkásoknak.

Alex Boolemans (született 1873 ban) olyan hűen teríti elének ezeknek a munkásoknak az életét, hogy az ember valóban ott képzele magát közöttük. Zsidó vázlatai „Sötét életek” („Sombere levens”) c. alatt vannak összegyűjtve, lányok, férfiak spackodásai, a Jodenbreestraaton, a gettó főutcájában. Egy másik műve a „Játékosok” (Spelers) szintén a gyémántcsiszolók regénye. Booleman ki ünönm ismeri a gettó nyelvét, amely épolyan zsargonja a holland nyelvnek, mint a pesti jassz, vagy a bukaresti mshala.

Querido iskolájából, de más környezetből került ki M. H. von Campen. 1874-ben született és az alsóbb osztályok elvégzése után a gyémántvágó sz. kmában képezte ki magát. Később sikerült érintkezésbe jönnie irodalmi emberekkel, bár ő inkább az önelmélyedés embere volt és maradt. Bíráló érzéke és kitűnő ítélőképessége egyuttal a mai holland írógeneráció egyik legjobb kritikusrává teszi. Első művei „A multból” és „Egy régi nép fia” az amsterdami „Handelsblad” ban láttak először napvilágot. Van Campen talán az egyedüli ezen a téren, aki minden jelentősebb zökkerő nélkül a holland irodalom legjobbjai sorába kúzdotta fel magát. Kritikai műveit „Blkburim” című kötetben gyűjtötte össze, amelyben nagy tudást árul el a régi és új zsidóságról egyaránt. Irásainak stílusa roppant nehéz, nyelvezete kápráz-

tos és nem egy ízben ráerőszakolja olvasójára a filozófiai elmélyüléseket.

Van Campen egyszerre szocialista,cionista és vallásos zsidó. A klasszikus és modern zsidó költészet ismertetéséről szóló munkái óriási értéket képviselnek az egyetemes zsidó irodalomban. „Szeder este” című regényében zsidó miljót fest le. Egy dús gazdag ortodox zsidó család, amely azonban hű maradt a gettóhoz, ahonnan tulajdonképpen együtt került ki azokkal a családokkal, amelyek már rég meghazottak azzal a gettóval, amelynek létezése nélkül sokkal kevesebb zsidó zseni nevéét kaptavolna szárnyra a hir. Campen jelenleg két igen előkelő folyóiratnak belső munkatársa, amelyekben zsidó skicceket és apróbb elbeszéléseket ír.

A gettó irodalom egyik nagymestere és pompázatos nyelvezetéről elismert írója, Samuel Goudsmit, aki intenzív és természetes felfogásával szintén Queridora emlékeztet, Goudsmit

1884-ben született Kampenban. Drámai erővel hatnak a „Zoekenden” és a „Feketéről és székéről” című zsidótárgyú regényei. Kitűnő fegyvertársa az ironia. Emellett tolmácsa a természetességnek, jószágnak, értelemnek és életkedvnek. Kis zsidók tragédiáját hamarosan feldteti velünk és alighogy könnyeink felszáradtak, hőseinek lefestésével, azzal a jóízű humorról, újból könnyeznünk kell. (Sok tekintetben emlékeztet Ujvári Péterre.) Többi művei közül még felemlítjük: „Átom és világ”, „A nagy tanodában”, „Rablóiskola”, amelyek a holland irodalom remekei közül valók.

Bernard Caeter, akárcsak Campen, már a gettón kívül is ad szerepet alakjainak. Regényeinek szórakoztató tendenciája bizony igen sokszor van tulsúlyban azoknak literárius értékével szemben. Apróbb leírásai azonban való sággal gyöngyei a holland irodalomnak.

Pollák Rudolf

Bacher Emilt inzultálták a budapesti törvényszék folyosóján

Egy antiszemita fiatalember brutális támadása

(Budapest, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti törvényszék második emeleti folyosójának közönsége különös incidensnek volt tegnap reggel tanuja. Tíz óra lehetett, amikor a folyosó egyik szögletéből két fogházor egy roskatag léptü, megviseltarou, szákhallas, ősz, öreg urat vezetett az Alkotmányutcai oldallépcső felé. A folyosón lévő közönség azonnal felismerte benne Bacher Emilt. Alig haladt Bacher egy néhány lépést, a mikor egy 20-21 év körüli rosszulöltözött fiatalember lépett eléje és gunyos mosollyal kiáltott rá:

— Bűdös, gazember zsidó!

Bacher felpillantott, szó nélkül végigmérete inzultálóját, azután továbbment. A fiatalember újra megismételte kifejezést, de ekkor az ajtó mögül egy hatalmas termetű férfi, Bacher vé-

dője ugrott eléje.

— Ha magának esze volna, — kiáltott rá a fiatalemberre — nem beszélne így.

A fiú kissé meghökkent.

— Ha ennek a bűdös zsidónak volna esze, úgy nem tett volna úgy, ahogy tett!

— Azt hiszi, — kiáltott most rá felháborodva Bacher védője — hogy még mindig olyan időket élünk, amikor zsidó ébredőheceket lehet csinálni!

— Amig ilyen bűdös zsidók vannak, — mondta egész halkán a fiatalember — addig lehet.

Ekkor a fogházor ugrott feléje és tenyerét ütésre emelte. A legényke azonban már nem várta meg a ránézve esetleg kellemetlen pillanatot, hanem kerekét oldott.

Kivégezték Kemal pasa tizenhárom merénylőjét

(Konstantinápoly, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényszék halálos ítéletét Kemal pasa tizenhárom merénylőjén ma reggel hajtották végre Szmirnában. A kivégezettek között van Sükrü bej volt ifjútörök miniszter és Dzsamen Lav pasa, mint főtettesek és egy másik ellenzéki képviselő, mint tettestársa. A tizenhárom kivégezeten kívül halálra ítélte a törvényszék két távollevő vádlottat is, akik közül az egyik, Kemal bej ismert ifjútörök vezető volt, aki a háboru alatt a török beszerzési társaságokat megszervezte, a másik Abd el Kadir volt kisázsiai tartományi kormányzó.

Több vádlottat, akik mind a parlamenti ellenzék tagjai, a bíróság fölmentett. A külföldön tartózkodó vádlottak között szerepel Reuf bej ellenzéki vezér, aki a balkáni háboru alatt a Hamidieh nevű török cirkáló kapitánya volt és Dzsavid bej, az ifjútörökök hosszú ideig volt pénzügyminisztere. Ezeknek, valamint több más ifjútörök vezérnek bűnügyét a bíróság a jövő héten tárgyalja Angorában.

Sulyos vádak a Rákosi-perben a szociáldemokraták ellen

Gögös Ignác és Hámán Kató kihallgatása

(Budapest, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényszéken ma folytatták Rákosi Mátyás és társai bűnperét. Délfél végzett a bíróság Rákosi Mátyás kihallgatásával és sor került a harmadrendű vádlott, Gögös Ignác kihallgatására, aki Eöri Károlyval és Hámán Katóval a Trojknának volt a tagja. Gögös is a szociáldemokrata párt szidalmazásával kezdte vallomását:

— Nem kaptam dollárokat Bécsből, — vallja — noha a rendőrségen ezt vallottam. De ezt azért tettem, mert veréssel erőszakolták ki belőlem. Hajlandó vagyok beszélni a dollárokról is, ha a fajvédő párt . . .

Tovább nem folytathatja, mert az elnök megvonja tőle a szót azzal, hogy ez nem tartozik ide és figyelmezteti, hogy ne beszéljen ilyen hanyaveti módon.

— Én tiszteltem a bíróságot, — mondja Gögös — azonban talán sokkal könnyebb volna, ha az elnök ur elmondaná a védőbeszédet és én az elnök ur után mondanám.

— Rendreutasítom! — hangzik az elnök szava.

— Ha rendre méltóztatik is utasítani, akkor sem fogok itt a burzsoák szájaize szerint beszélni.

Ezért a kijelentéséért egynapi börtönnel szí-

gorított magánzárkát kapott. Gögös végül kijelenti, hogy nem kapott Bécsből dollárokat és hogy ő csak a női munkások kommunista megszervezésével volt megbizva.

Ezután Tóth Imréné, született Hámán Kató MÁV kezelőnő, aki szintén a női munkások megszervezésével volt megbizva, hallgatja ki a bíróság.

— Azért lettem kommunista — mondja, — mert láttam, hogy a szociáldemokrata párt elárulja a munkásság érdekeit. Az volt a célunk, hogy a kommunista társadalmi rendet megvalósítsuk. En nem kárhoztatom, sőt helyeslem Kun Béla szereplését.

Néhány jelentéktelen vallomás hangzik még el, azután az elnök holnapra halasztja a tárgyalást.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner

zongoragyárak képviselője

Gyári árak. Telefon 4-94

Sternberg J., - Oradea.

izmus ellen
be. Fent citált
hizelgő kitételei
pen bennünket,
frazeológia ösz-
yetlen logikájuk
eglep bennünket
párt felhivatalos
ly ezzel hivata-
sőségesebb anti-
tárgyi állításait
omorubb, hogy
elyt a józan ész
Mindenekelőtt
k, hogy Barbusse
pugy nem, mint
éire megalapítója
fogok Ligájának.
t, hogy miért
atole Francet?
mára mégis van
halott zsidókkal
jára helyezkedik.
izeleg a zsidó-
egy olyan nagy
ság közül került
kátékban írva
e alacsonyrendű,
éptelen és nem-
ban revelálódik,
tetést, Barbusse
mennyiben tény-
tassék a francia
z otoskodá t...
g nagy író, de —
rossz zsidó, mert
lem, mely azzá
nek és nem tö-
áll a nemzetközi
n. Ezt csak szért
zni, mert vannak
azzal védőjük,
hányolás pillérei.
an logikus, mint
ádolás. Ha Bar-
olias, — könnyen
meghátrózásá-
ítals'a, — annak
gikai" láncolatot
épiteni, például
kapitals'a, mert
antihumanista:
e, mert mindenki
állásalapítója volt
dédője. Vagy tsán
író, ligát alakít
egészen indiffe-
hogy addig, míg
professzorok mű-
ak merőben fik-
sözsem fogja
at abban, hogy
zanak és megfor-
y mi az irás és
üzdünk és ama
őz névében pog-
tellenjei és nyo-
e a francia répet
lások vannak Bar-
ancia népet, mely-
busse négy évig
vészárkokban. A
esetre tiltakozni
y írójára — hor-
hogy zsidó.
ni vonatkozásunk
e hogy kommu-
ne annyira, hogy
e bélyegezze őt
elég az ő lelki-
nista voltát el-
ának, mert francia
l a dicősegtől,
mint mi abból a
ak vagyunk.

A temesvári diákzavargások zsidó vádlottai a törvényszék előtt

Bolez dr. védő fenyegető leveleket kapott, meri román létére elvállalta a zsidó vádlottak védelmét

(Timişoara-Temesvár, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári törvényszék Far-chescu büntetőtanácsa ma délelőtt folytatta Reiter Ernő, a temesvári zsidó társadalom ismert tagjának és két társa elleni bűnper tárgyalását. A per elősményei még 1924 decemberére nyulnak vissza. 1924 december 10-én volt ugyanis az antiszemita diákmozgalom ki-robbanásának második évfordulója és ezt a dátumot a diákság országwide zajos tüntetésekkel tette emlékeztetéssé. Temesváron is néhány száz főnyi tömeg tüntetett az évforduló emlékére, amely igen súlyos excessusokhoz vezetett. A tüntetők bezárták a temesvári zsidó liceum összes ablakait, majd a gyárvaros felé vették útjukat, ahol egy csoport zsidó fiatalembert támadtak meg. Verekedés keletkezett, amelynek folyamán mindkét részről történtek sérülések. Többek között Bezliu és Nicolau a hátsók sérüléseikkel kórházba szállították. A verekedésnek a rendőrség közbelépése vetett véget, amely nyolc diákot és nyolc gyárvarosi zsidó fiatalembert őrizetbe vett. A diákokat később szabadlábra helyezték, a védekező zsidó fiatalemberek ellen pedig büntügyi eljárást indítottak azzal a váddal, hogy hatósági engedély nélkül önvédelmi szervezetbe csoportosultak, vagyis illegális tevékenységet fejtek ki. A törvényszék már egyelőre megkezdte az egész ország érdeklődése által kiérdemelt tárgyalását, azonban a bizonyítási eljárás kiegészítése végett annak folytatását mára halasztotta el.

Ma délelőtt zsúfolásig megtelt a törvényszék tárgyaló terme. Kihallgatják a legutóbbi tárgyalás alkalmával berendelt tanukat, akik közül dr. Liuba rendőrprefektus, dr. Coste volt megyei prefektus, Bain rendőrfelügyelő és Salazon hitközségi titkár tesznek lényegesebb vallomást a temesvári zsidóság állítólagos önvédelmi szervezkedéséről. Nicolae Florescu egyetemi hallgató és Rifu rendőrkormányzó vallomása után Far-chescu elnök a bizonyítási eljárást be-

fejeztnek nyilvánítja, majd a perbeszédokra kerül sor.

Bradescu vezetőügyész rövid vádbeszédében bizonyítani igyekszik, hogy az elsőrendű vádlott, Reiter Ernő provokálására a diákzavargások idején zsidó fiatal emberek hatósági engedély nélkül védelmi csapatokat alakítottak, amelyek közül egy csoport a diákmozgalom második évfordulójának estéjén megáradta és súlyosan megebesztette Bezliu és Nicolau diákokat. Hivatkozik a vád tanúinak vallomására és az orvosszakértők véleményére.

A védelem részéről elsőnek Weitz és Grosz vádlottak védője, dr. Botez emelkedik szóásra. Két óráig tartó, mestersen felépített beszédben ismerteti a per társadalmi vonatkozásait és érzelmi hátterét. Utal az abban az időben csaknem mindennaposá vált zavargásokra, amelyek veszélyeztették az egyéni és közbiztonságot.

Bizonyítja, hogy a tüntetők provokálták a vádlottakat, majd megemlíti, hogy a szemrehányó és fenyegetőlevelek egész sorát zudították ráj, mert román ember létére zsidók védelmét vállalni mertek. Kijelenti azonban, hogy nemcsak mint jogász kel a vádlottak védelmére, de erkölcsi és igaz emberi kötelességből is védi őket, mert ártatlanok. Felhívja a bíróságot, hogy legyen tekintettel arra az atmoszférára, amelyben az akkori események lejátszódtak és derítsen fényt az ügy minden momentumára. Hivatkozik arra, hogy a vádlottak ellen a csaknem két évig tartó vizsgálat semmi tárgyi bizonyítékot produkálni nem tudott és ezért kéri felmentésüket.

A kiütően felépített és frappáns erővel elmondott védőbeszéd rendkívül mély hatást váltott ki. Délután négy órakor az idő előrehaladottsága miatt az elnök felfüggeszti a tárgyalást és annak folytatását esti kilenc órára halasztja el. Kilenc órakor a többi védőbeszédre került sor, majd elhangzottak a replikák. A tárgyalás lapunk zártakor még folyik.

Horribilis osztalékot fizettek az idén az angol pénzügyintézetek

Beruházások helyett hitelügyletekkel foglalkoznak a londoni bankok.

(London, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol bankok helyzeteiről egyik hivatalos pénzügyi szaktekintély a most megjelent 1925. évi bankjelentések kapcsán a következő összefoglaló véleményt közölte a sajtó képviselői előtt:

A jelentések egészen nyilvánvalóvá teszik, hogy a nagy angol bankok az utóbbi tizenkét év gazdasági megrázkódtatásait derekasan megállották. A bankrésztvények után tíz-huszszeres osztalékot fizettek, ami föltétlenül jelenti, hogy bankrésztvények tőkebefektetésre szánta a legalkalmasabbak. Kisemberek is ezekbe fektetnek megtakarított pénzüket.

Az Angol Bank, amely nagyon óvatos osztalékpolitikát folytat, emiatt hozzájárult egy tízszázalékos jövedelmi osztalékhoz. Tízszázalékos dividendák Angliában a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Egyedül Barclays bankja fizet az A. részvények és a Commercial Banc of Scotland fizet B. részvények után tíz százalékos. A többi bankok majdnem kivétel nélkül tízennegyszázalékos felül fizetnek. A Westminster Banc és a Banc of Lanchashire, amelyek rendkívül kedvező ülteteket csináltak, már husz százalékos osztalékot fizettek a részvényeknek. A pénztárjegyek után általában tízenkét-tízennegyszázalékos kamatot fizetnek.

A bankok osztalékpolitikáját erősen determinálja az alaptőke gyarapítása. A Westminster Bank huszfontos részvényei mellé egy ingyen huszonélvezeti jegyet is ad egy fontnyi névértékkel. A bank egyúttal felemelte tartalékállapotait, tőkéjét 268 ezer fontra. Ez az összeg pedig szolgálja a köcsöt kötelezvények fedezésére. Egyébként is az a tendencia mutatkozik az egész vonalon, hogy a pénz inkább bankokhoz, mint ipari érdekeltséghez jusson.

Az elmúlt esztendőben az Angol Bank a ka-

matlábát négyszer változtatta. Az év elején 4 százalékos volt a kamatláb, amely márciusban 5 százalékra emelkedett. Augusztusban lecsökkent 4 és fél százalékra, decemberben ismét felszökött 5 százalékra. Általánosságban az angol bankok mérlege negyvenhétmillió fontos gyarapodást tüntet fel.

Más tendencia is megnyilvánul az angol pénzügyi politikájában. Így mindenképpen az, hogy a bankok felhagynak a beruházásokkal, hanem inkább hitelügyletek lebonyolítására fiktetik a főszűl. 1924-ben 173 százalékos tettek ki az angol bankok investálásai 1925-ben már csak 53 százalékos. Két év alatt az angol bankok investálásait 86 millió fontra csökkentették. Az állampapíroktól való szabadulás tendenciája is megnyilvánul az angol bankok politikájában. 1924-ben még 414 millió font sterlingnyi állampapíros volt a bankok kezén, 1925-ben már csak 363 millió értékű állampapíros van a bankok rezerájában. Különösen rekordot tüntet fel a betevők számoszlop. Tavaly óta a jelentések dátumáig 587 millió font sterlingről 1806 millió font sterlingre szökött fel a betevők összege. Ez az élénk pénzügyi élet hozta magával a bankok fuzióját és közös együttműködését is. 1914-ben Nagybritániában 38 részvény-bank és 14 magabank volt bejegyezve. 1921-ben már csak 18 részvénybank működött.

A sztrájk kitöréséig az angol bankok helyzete mindenképpen előnyös volt. Az angol közgazdasági életet azonban súlyos feladatok elé állította a sztrájk. Mialatt Amerikában óriási lendületet vett az ipari élet, Anglia egymillió munkanélküli ellátásának problémája elé került. Nem valószínű, hogy a bővebb bankjelentések olyan fejlődést fognak felmutatni, mint azok, amelyeket most tettek közzé Anglia pénzügyintézeti.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő az Uj Kelet elnökeinek utánnyomását csak a farsang megjelölésével engedélyezik meg.

4 mai naplór

Hiába! A legzobb tudomány mégis csak a statisztika. Néha olyan szép, hogy az már nem is tudomány, hanem művészet. Valahogy úgy érzem,

hogy ez az egész nagy világ egy grandiózus nagy költőnek csodálatos regénye, a mi földünk egy kicsiny fejezet ebben a regényben és sokszor gyönyörű illusztrációk díszítik ennek a fejezetnek egy-egy szakaszát. Statisztikának hívják ezeket az illusztrációkat. Éppen most kapunk kézhez néhány ilyen legújabb illusztrációt a mi legregényesebb szakaszunkhoz. Mint valami új „Liedr ohne Worte“ — illusztrációk szöveg nélkül. Mert ezek az illusztrációk beszélnek önmagukért — minden külön magyarázat fölösleges. Hát hadd beszéljenek.

Tel Avivban, hivatalos statisztikai kimutatás szerint, az év Ijjar havában (május 15—június 15) 85 fiú és 70 leány összesen 155 gyermek született. Az elmúlt esztendő Ijjar havában 87 volt az összes születés száma. Ugyanebben a hónapban 75 házasságot kötöttek. A halálesetek száma 46. (75 házasság, 155 újszülött, 46 halott! Szép illusztráció.)

Más. Szivan hónapjában a héber egyetemi könyvtár összesen 5504 olvasó vette igénybe. A könyvtár 3180 könyvet adott kölcsön, ezek közül 1450 héber nyelvű, 653 németet, 374 orosz, 284 angol, 185 jiddist, 123 franciát és 111 más nyelvűt. Ugyanebben a hónapban 2717 újabb kötetet katalogizáltak. (Jó illusztráció! 3180 kölcsönadott könyv közül 1450 héber és 185 volt a jiddis könyv.)

Más. Palesztinában megalakult a második állandó héber színház. (A vilnaiak erdélyi szereplése alkalmából, különben is aktuális hír). Ez a második héber színház egészen szokatlan formát öltött meg. Munkásszínház, egyúttal színiiskola és ugyanakkor praktikus munkáskooperatio is. Következőképen. A moszkvai Habima héber színház tagja Móse Hallóvi, még 1925 március havában Palesztinába költözött és a tel avivi munkásszervezet támogatásával egy „tanulmány színházat“ (mi úgy mondunk: „mintaszínházat“, ad analógiam: mintaiskola) alapított. A művészi erőket magában Palesztinában gyűjtötte maga köré.

Az új héber színház művésztárgjai főleg a palesztinai zsidó munkások sorából kerültek ki. Már harminc férfi és tizenöt nőtagja van az új héber színháznak. Nem működnek. Másfélszázadon keresztül rendszeres színi oktatásban részesültek. A legmagasabb akadémiai mintára európai nevé tanárok tanították az egyes tantárgyakat: éneket, zeneanalízist, ritmikus gimnasztikát, fonétikát és minden egyéb teoretikus és praktikus színi ismeretet. Hogy mást ne említsünk: éneket professor Joel Engel, az európai nevé zsidó komponista tanítja. De tévedés volna azt hinni, hogy az új héber színház tagjai, illetve művészei csak voltak munkások. Továbbra is azok maradnak, a szónak manuális értelmében. Ők maguk építették fel, egyelőre ideiglenes színházépületüket az „Ohel“-t, Tel-Aviv tengeri strandján betonból. De ez csak ideiglenes épület. Most ősszel kezdik az állandó színházukat építeni: ők maguk. A drámai hős, este játézik, napal téglákat hord. Viszont a primadonna máltet kever. (Nekünk valami egészen furcsa ez, Palesztinában megszokott dolog. A héber egyetem közműmunkáját ugyanazok végezték, akik az egyetem megnyitása alkalmával, mint rendes egyetemi hallgatók ültek a padokban.) Az Ohelban már folynak a színelőadások. Legutóbb Perc egyik drámai költeményét mutatták be, SzapraszNIKOV rendezésében és Joel Engel kísérő zenéjével. A bemutató zajos siker jegyében zajlott le. Minket azonban az egészről főleg az érdekel: Palesztinában már a második állandó héber színház működik. Ez is egy illusztráció.

Hiába: nincs szebb tudomány mint a statisztika.

g. j.

Gyermekápolás nélkül

M

KAI

— Hio
naga igaz
leutik: Hio
doltak meg
tárgja és e
folja ezt a
filájánlott
rint Hio tu
nak, de a
lemondott.

— A b
vesz el L
A „Politika
Svájban eg
napokban f
jegyezni. A
tében a
Boris szigo
a várost.

— Nag
Erdélyben
rodik t l s
delegált ti
és a keres
désével fog
felhívást bo
figyelmet a
veszedelmér
többi társad
osztály is c
d kei meg
megjelenni.
lessz, hogy
járni egész
fogják felvi
A tagjeme
leten, amely
halasztotta,
a városi te
gyalt a biz

— Kir
sértésért
jelentik: C
tudvalevőleg
ítéltek el,
már el is b
érkezett.

— Bel
vezetnek
ből jelent
vényjavasl
tus el, az
rályt, hogy
tegye a sz
vaslatnak

— Ne
ság. Buke
sági bizott
megtartani
nem lévén
túl: elmar

Legol-
csóbban

Gyermekek
ápolásánál
nélkülözhetetlen a
MACK-féle
KAISER-BORAX

— **Hlotu miniszter lemondott a Camionage igazgatósági állásáról.** Bukarestből jelentik: Hlotu udvari miniszter, akit azsal vádolták meg, hogy egy vállalat igazgatójának tszja és ez összeférhetetlen állásával, megőfölyt ezt a hírt, mert nem fogadta el a nősi felajánlott igazgatói tisztséget. Más verzió szerint Hlotu igenis igazgatója volt a Camionagenax, de a tegnapi kamarai interpelláció miatt lemondott.

— **A bolgár király egy angol hercegaót vesz el Lausanneban.** Belgrádból táviratozzák: A „Politika“ jelenti, hogy Boris bolgár király Svájcban egy angol hercegővel, aki a yencsik a naponban fog Lausanneba érkezni, el fogja magát jegyezni. A király kedden reggel két tiszt kísérvében a Balkán-expresszel utazott át Milanón. Boris szigorú intonitában utazott és megtekintette a várost.

— **Nagy szervezkedési akcióra készül Erdélyben a Sfatul.** Tegnap este tartotta második ülését a kolozsvári Sfatul közgyűlése által delegált bizottság, amely a szervezet kiépítésének és a kereskedők öntudatosra emelésének kérdésével foglalkozott. Az értekezlet elhatározta, hogy felhívást bocsát ki, amelyben felhívja a kereskedők figyelmét a mai helyzet várható súlyosbodásának veszélyére, amely csak úgy kerülhető el, ha a többi társadalmi osztályok mintájára a kereskedőosztály is egy kompakt szervezetbe tömődni és dki megvédésére. A felhívás legközelebb fog megjelenni. A szervezkedési akció másik része az lesz, hogy a Sfatul tagjai kerületenként be fogják járni egész Erdélyt és a szervezkedés fontosságáról fogják felvilágosítani a szervezetlen kereskedőket. A tagjelentés ügye nem kelet szóba az értekezleten, amely ezt a kérdést a legközelebbi gyűlésre halasztotta, amikor végleges döntés is lesz. Végül a városi telepadohivások elleni passzokról tárgyalt a bizottság.

— **Királyi kegyelmet kapott a felség-sértésért elbalt Cocea hiriapiró.** Bukarestből jelentik: Cocea a „F. c.“ volt szerkesztője, akit tudvalevőleg felséggyalázás miatt egyévi fogházra ítélték el, ma királyi kegyelmebe részesült. Cocea már el is hagyta a vacaresti fogházat és Bukarestbe érkezett.

— **Belgiumban is pénzügyi diktatúrát vezetnek be a frank érdekében.** Brüsszelből jelentik: Jaspas pénzügyminiszter ma törvényjavaslatot terjesztett a kamara és a szenátus elé, amely teljhatalommal ruhazza fel a királyt, hogy a pénzügyi helyzet érdekében megtegye a szükséges intézkedéseket. Jaspas a javaslatnak vita nélkül való megszavazást kérte.

— **Nem tartott ülést a gazdasági bizottság.** Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottságának ma délelőtt kellett volna megtartania szokásos heti értekezletét. Még nem lévén eszküzt tett iparügyi miniszter, az ülés elmaradt.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj**

Levegőbe repült a báradi municióraktár

Nem lehet megközelíteni a katasztrófa helyét. A várossal megszakadt minden összeköttetés

(Bucuresti Bukarest, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel borzalmas robbanás történt a báradi katonai municióraktárban. A robbanást eddig még ismeretlen okok idézték elő és óriási károkat okozott. Minden erőfeszítés ellenére még nem sikerült a pusztítást megakadályozni és így a város állandó remegésben van. A hatalmas sziklaszilások miatt egyelőre még nem tudták megközelíteni a raktárt. A közeli lakosokat kilakoltatták. A vonatok nem fuhatnak be a pályaudarra, mert a raktár közel van a vasúti állomáshoz. Így az utasokat nyílt pályán szállítják le. A katasztrófáról részletek még hiányoznak, mert a robbanás a telefon és táviróvonalak nagyrésztét is elpusztította.

Vasulból és Ismiltól segélycsapatokat kértek, amelyek azonban még nem érkeztek meg. A lakosság körében óriási a pánik.

A király megerősítette hivatalukban az új minisztereket

Averescu külföldi tartózkodása alatt Meisner közmunkaügyi miniszter lesz a kormány elnöke

(Bucuresti Bukarest, július 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A király ma éjjel a fővárosba érkezett. Az éjszakát szalonkocsijában töltötte, reggel pedig a cotroceni palotába szállt meg. A délelőtti folyamán fogadta a kamara és szenátus küldöttjeit. A törvényhozás két házban ma délután felolvassák a király választát a feliratára.

Kihallgatáson fogadta az utalkodóma Averescu minisztereinköt, aki előterjesztette az új minisztereket kinevezés végett. Az uralkodó megadta hozzájárulását (s így a kormány új tagjai ma este megjelennek az uralkodónál, hogy letegyék az esküt. A kinevezettek: Berlescu minisztereinkégi a lauitkár

— **Milcoveanu ezredes megverekedett az inzulált képviselővel.** Bukarestből jelentik: C. a Davila és Milcoveanu ezredes dolji prefektus, akik között a kamarában az ismeretes incidens lezajlott, ma hardpárba vittek. A párbaj délelőtt ment végbe, amelyben mindketten megsbesültek. Davila balkarján, míg Milcoveanu ezredes jobb felsőkarján szenvedett sérüléseket. A felk nem béklik ki.

— **Szerelmi bánatában öngyilkos lett Maramaros igéről jelentik: Varga János 25 éves szigeti mészárosmester vasárnapról hétfőre virradó éjjel szíven lötte magát. Hátrahagyott irásaiban kéri hozzátartozóit és a hatóságot, hogy ne kutassák tettének okát. A városban több verzió kering a Varga János öngyilkosságának okáról. Többben valószínűnek tartják, hogy szerelmi elkeseredésben követte el tettét.**

* **Orvosi hír.** Dr. Gergely József bőrgyógyász urológus Targu Mures, (Márosvásárhely) Főter 49., külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett és rendelkezéseit újra megkezdte.

Értesítés! A római katolikus népszövetség dévai tagozatának autorsorsolása ügyében értesítjük a n. é. közönséget, hogy a húzás vasárnap, folyó hó 18.-án d. u. 4 órakor lesz megtartva a Primăria udvarán azért, hogy Kolozsvár társadalmának dolgozó elemei, kik közül a sorsjegyek vevői tulnyomó részben kerültek ki, a sorsolásnál személyesen és főként bizalmiférfiaink útján, hivatásuk által nem gátolva, szabad délutánjukon, akadálytalanul megjelenhessenek: A római katolikus népszövetség dévai tagozatának képviselőiteben a Kolozsvári Gazdák Hitelszövetkezete.

— **Megjelenik Palesztina új földrajza!** Az Aviva-Barisszia kulturbizottságának kiadásában, dr. Szönyi Géza tollából július végén jelenik meg Palesztina földrajza a legújabb adatok alapján összeállítva, illusztrációkkal, térképekkel, 60 lejes áron, szép kiállításban. Megrendelhető a Hitachdut Barissziától, vagy az Uj Kelet könyvosztályánál Cluj, Str. Biron L. Pop 10 sz. utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése mellett.

— **Terjed a Stere-elence akció a parasztpártban.** Bukarestből jelentik: A pártvezetőség rosszalása ellenére Bogdan Duica

lett az iparügyi miniszter, Meisner a közmunkaügyi miniszter, Gróza az erdélyi miniszteriumot vette át, Petrovici a közoktatásiügyi miniszteriumot és Răscanu tabonok tárcanlkáli minőségben Beszarabia kormányzója lett.

Berlescu helyébe valószínűleg Burocescut nevezik ki. Kinevezésüket ma hozza a „Monitorul Oficial“ rendkívüli száma.

A király beleegyezett abba, hogy Meisner helyettesítse Averescu miniszterelőköti külföldi tartózkodása alkalmával. Meisnernek, aki a legidősebb tagja a kormánynak, minisztereinkhelyettesi rangja is van.

folytatja akcióját Stere ellen. Ezzel kapcsolatban a „Politica“ azt írja, hogy Cazacliu volt parasztpárti képviselő csatlakozott Bogdan Duica akciójához és Beszarabia egyik városába értekezletre hívta meg a parasztpárt ottani vezetőit, hogy megbeszéljék akciójukat, amely esetleg párhuzamos lesz Bogdan Duicával.

— **Halálozás.** Kedden este váratlanul meghalt Kolozsváron özvegy Knöpfler Eliásné, született Kaufmann Hermia hetvenéves korában. Szardán délután temették a Brassai-utca 9. szám alatti gyászházba. Az elhunytban volt kedves kollégánk, dr. Knöpfler Bernát nőorvos és menyjút gyászolja.

Gyönyörű művészi

fényképeket

különleges nyomással készít

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektura mellett

Hölgyeknek

nyáron a
RAPIDOL

hygienikus izzadás elleni szer használata üdítő és jó eredmény. RAPIDOL megakadályozza a hóraljak, lábak és kezek túlerős izzadását, erősíti a bőr-

sejtjeit és azt puhává és simává teszi. Diszkrét levendula illata van. Hatása tökéletes. Ára üvegenként 45 lej. Kapható drogériákban és gyógyszertárakban. Ha nem, úgy rendeljen családi csomagolásban három üveget utánvét mellett, ára 130 — lej. A szétküldés ebben az esetben teljesen díjtalanul és portómentesen történik, a belföld bármely postahivatalához,

Farmax Braşov, Postafiók 53 utján.

Vezérképprisslet: **AMPHORA R.-T. Braşov.**

Fiókküzet Str. Barifju 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moşilor
110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. **Telefon 877**

KÖZGAZDASÁG

Ratifikálták a nemzetközi vámforgalom megkönnyítéséről szóló egyezményt

Románia, Magyarország, Ausztria, Belgium és Olaszország kötelezettséget vállaltak a személy- és áruforgalom elősegítésére. Nem lehet módosítani a vámokat az érdekeltek előzetes értesítése nélkül

(Brüsszel, július 14. Az Uj Kelet tudósítása tól.) Most ratifikálta Románia, Magyarország, Ausztria, Belgium és Olaszország a január 13-án kötött vámszerződést, amely a vámformálások egyszerűsítésére és a forgalom megkönnyítésére szolgál. A szerződés főbb pontjai a következők: A szerződő államok késedelem nélkül kötik fel a vámügyi és ezzel rokon szabályzataikban, a formalitásokra vonatkozó újításokat egymással kölcsönösen, oly módon, hogy az érdekelteknek idejében tudomásuk legyen ezekről és így az esetleges késedelemről okozott károk elkerülhetők legyenek. Szerződő államok kötelezik magukat, hogy az újonnan hozott vámsabályokat mindaddig nem lépik életbe, míg erről az érdekelteket és a nagyközönséget megfelelően nem tájékoztatták. Ugyanez a kötelezettség áll fenn a tarifákra és az import vagy export korlátozásokra, vagy tilalomra is. Kivételt képeznek az olyan természetű intézkedések, amelyeknek publikálása ellentétben állna az állam érdekeivel, miután által megfelelő formában ezekről az intézkedésekről is mielőbb tájékoztatni kell az érdekelteket. Azok az államok, amelyek vámtarifáikat fokozatosan vagy teljes egészében módosítani szándékoznak, erről könnyen érhető közléseményben az érdekelteket idejében tájékoztatni kötelesek.

Információs vámiroda

Az értekezési és hivatali alkalmával számítható vámtarifákat rendszeresen kell megkülönböztetni a más ilyen természetű járulékos díjakról, fogysztási adóktól, forgalmi adóktól, kezelési és hasonló díjakról, vagyis feltűnő módon elválni a kötelesek az import és export áruk után járó vámilletékeket az állami illetékektől. A szerződő államok továbbá kötelezik magukat arra, hogy a kereskedőknek megadják a lehetőséget, hogy az illetékes hivataloknál megfelelő információkat kapjanak a vámtarifákról, különösen pedig a meghatározott áruk után járó százalékos illetékekről. Az ugyanevencelt *konzuli számlákat* csak gyanús esetekben kérhetik az elvámolásnál, amikor a szállított áru eredete kétséges, vagy a valorizációs elvámolás t. i. szükségessé, amelynek a keres-

kedelmi számlák nem elegendők. A „konzuli számlák” leegyszerűsített olyan formán, hogy a konzuli látogatás fix díjak mellett a legkönnyebben megszerezhető és csak három példányban követelik azokat a vámnál.

Az elvámolás gyorsítása

Hogy az elvámolandó áruk torlódása a határokon elkerülhető legyen, a szerződő államok elhatározzák az ország belsejében működő vámirodák felállítását azokban az államokban, ahol ilyenek nincsenek és viszont ahol vannak, az ezekre vonatkozó szabályzatot megkönnyítik azzal, hogy a fél kikötheti az elvámolás helyét. Azon esetek kivételével, amikor a szállítmány a határállomáson gyanúsá válik, a vámhivatalok a pecsétes és leolmozott kocsikat fel nem bonthatják. Ugyanez áll a tranzító szállítmányokra is.

A berni 1890. szerződés módosított 10. ik pontja értelmében a címzettnek jogában áll szabadon nyilatkozni az árua vonatkozólag megkötöttréjé révén is. Ezt a pontot fentartják.

Az utasok podgyászvizsgálata

A szerződő államok kötelezik magukat, hogy az utasok utipodgyászait a vonaton mere közből, vagy az állomáson való tartózkodás alatt a felkötés vizsálják át, illetve vámozzák el. Ugyanez az intézkedés vonatkozik a tengeri és folyami hajókra is, ahol a vizsálást a hajó fedélzetén kell megtartani. Rövid útsáon, utközben és a kikötőbe való érkezéskor is megtartandó a vámolás. Különösen kihagyozza a 12. ik pont, hogy az elvámoló hivatalokban, az interakcionális vonatok kocsijaiban, ugyanezen a hajókon látható helyen ki kell függeszteni a vám tarifákat és díjakat és a tilalmakat szókra az árukra vonatkozólag, amelyek az uasok által leggyakrabban szoktak előfordulni.

Fontos intézkedés a 15. ik pont tartalma, mely szerint a rakomány díjak racionálisnak kell lennie, olyan értelemben, hogy ezeknek a költségeknek nem szabad túllépniük az áru értékét és viszont arányban kell állniuk a többi költségekkel. A 16. ik pont szerint a raktár, vagy elraktározott áruk a fél által visszavonható, vagy visszaküldhető, minden vámkötelezettség nélkül, esetleg megsemmisítéssel.

szakban a cseh kormány magyar mezőgazdasági termékek számára az agrárvám törvény 2. bekezdésében foglalt minimális vámokat ajánlja fel. Ellenszolgáltatásul a csehek exportcukor számára Magyarország részéről kérnek minimális vámteleteket. A magyar kormánynak küldött jegyzékkel együtt a cseh kormány Kanadába is jegyzéket küldött, amelyben közli, hogy a gabona és liszt behozatalánál Kanadával szemben Csehország a minimális vámokat számítja.

Visszavonják a bankbetétek bejelentéséről szóló rendeletet. Megirtuk, hogy egy pénzügyminiszeri rendelet alapján a pénzügy igazgatóságok arra eskarták kényszeríteni a bankokat, terjeszék be megadóztatás miatt bejelentés névsorát. Ennek az intézkedésnek a vére-hajása azonban azt eredményezte volna, hogy igen sok betétes kivonta volna tőkéit a bankokból és megkötözték utján gyűmölcsöz ette volna. A bankok, a köteles üzleti ti

toktartásra hivatkozva, megtárgyalták a névsor betérjesztését, amiből nagy kavardás támadt és egyes pénzügyigazgatóságok meg is büntették azokat a pénzügyezereket, amelyek nem terjesztették be március 28-ig bejelentés névsorát. A bankok erre közvetlenül a pénzügyminisztériumnál intervenáltak, ahol ígéretet kaptak arra, hogy a zérlelmes rendeletet visszavonják.

Árlejtések a CFR-nél. A kolozsvári CFR gazdasági ügyosztály augusztus 2-án 12 órákor nyilvános árlejtést tart 1000 db. bunda kijavítására. Információkat C.lea Vic oriei 10. alatt az az ügyosztály. — A bukaresti vezérigazgatóság július 21-én 10 órákor Calea Victoriei 124 alatt árlejtést tart 3000 köbméter tölgyl. deszkának sürgős szállítására. Információk beszerezhetők a bukaresti „Directia Atelierelor”-nál, Gara de Nord. — A bukaresti vezérigazgatóság Calea Victoriei 112. alatt július 31-én, szombaton 11 órákor nyilvános árlejtést tart 200 000 köbméter tűzfára. Információkat a bukaresti gazdasági ügyosztálynál (Directiunea Serviciul Economat, Calea Victoriei 93) lehet beszerezni. — A bukaresti vezérigazgatóság Calea Victoriei 112. sz. alatt nyilvános árlejtést tart 28 730 db. különböző méretű tölgyl. távirtd. oszlop szállítására. Információk, mint fent. Ugyanott július 27-én d. s. 11 órákor nyilvános árlejtést tartanak 360 000 kg. finomított, világítási célra szükséges olaj szállítására.

Az orsovai kikötőből direkt darab-áruforgalom indul. Az orsovai „Korona” kikötőben meandó importforgalomra való tekintettel a CFR vezérigazgatósága július 16-tól kezdődőleg elrendelte, hogy a kocsirakományokon kívül a darabárakat is fel kell venni a köteles elvámolás megkezdése után. Erre a célra külön gyűjtközzel helyezett forgalomba a vasu.

TÖZSDE

Július 14-én

A sz. Borszéban 240 00—240 00, Párisban —, Budapesten 330 00, Bécsben —, Prágában 15 85, Berlinben —.

Kolozsvár. A piacon csak pillanatnyi szilárdulás észlelhető. Az üzlethötekek száma elenyésző. Az árfolyamok a következők:

Bécs 80 80—81 10, Prága 6 47—6 53 Budapest 322—324, Páris 5 35—5 95 Zúrich 42 40—42 60, Newyork 218 50—219 50, London 1065—1070, Milánó 7 58—7 65.

Zúrich. Zárlet: Berlin 122 90, Amsterdam 207 40, Newyork 516 37, London 2511 00, Páris 1240 00, Milánó 1797 50, Prága 1530 00, Budapest 72 20, Belgrád 912 50, Bukarest 240 00—240 00, Varsó 55 50, Bécs 73 10.

Bukarest. Devizák: Páris 5 66, Berlin 52 00, London 1063 00, Newyork 218 00, Milánó 7 47, Zúrich 42 45 Bécs 81 00, Prága 6 48 Brüsszel — Budapest 30 95.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márká 51 00, leva 160, török lira 115, font sterling 1055, francia frank 6 10, svájci frank 41 00, olasz lira 7 60, drachma 2 60, dinár 3 80, dollár 218 00, lengyel forint 18—, osztrák schilling 32 00, magyar korona 32 00, cseh korona 6 80, belga frank —, holland forint —.

A zongorák olcsóbbak lettek,

Triska I. zongoranagyraktárában

ne mulassza el érdeklődni Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

SZÍNHÁ

MA
A színház

Toto. Ma este sebo pársi opere idei évad nagy o l. k. z. n. a Toto s László, Leóvey, I. s. z. i.

Dolly. Varán lencedik előadása nak. A címszerep játszari. Az előad ják meg.

Csökos asszo vasárnap este les adás.

Magyar

Csütörtök: Toto

Böskével,

Péntek: Toto (S)

Szombat: Toto

Vasárnap d. u.

vendégjáték

zatszám 47

V. sárnap d. u.

László és

Sorozat 47

Vasárnap este 9

attrakciók

Hétfő: Marica

Kedd: Fraquita

tusufellép

László, Ib.

a világon pá napi 50 cseh sal szolgál M soars, It Aki nem u

iszap

Pi. Qua. iszap kompressz mir

Tar az egészség minden prakti Palma k kétszeresen tar a bőr, ruganyo nedve

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei

Toto. Ma este lesz a legfinomabb, legszelleme-
sebb párisi operette újdonságnak a premiereje. Az
idei évad nagy operette-sikereiből méltán fog csat-
lkozni a Toto sikere. Piater, Ecényi, Aldor, Ibász,
László, Leővey, Ráthly fogják a főszerepeit ját-
szálni.

Dolly. Vasárnap délután fél 3 órakor tizenki-
lencedik előadása lesz a diadalmas sikerű Dolly-
nak. A címszerepet vendégként Ováth Klári fogja
játsszani. Az előadást 1 szállított helyárral tart-
ják meg.

Csókos asszony. Zerkovitz híres operettjének
vasárnap este lesz az idei évadban az utolsó elő-
adás.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Toto (Operette-újdonság, először, Piater
Böskével, László és Ibászzal. Sorozat 472)

Péntek: Toto (Sorozat 473)

Szombat: Toto (Sorozat 474)

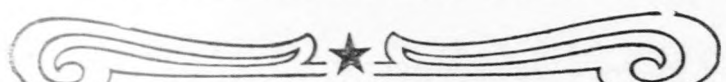
Vasárnap d. n. fél 3-kor: Dolly (Ováth Klári
vendégjátékával. Leszállított helyárral. Sorozat
szám 475)

Vasárnap d. n. 6 kor: Toto (Piater Böskével,
László és Ibászzal. Leszállított helyárral. Sorozat
szám 476)

Vasárnap este 9-kor: Csókos asszony (Új tánc-
attrakciókkal. Sorozat 477)

Hétfő: Matieca grófnő (Sorozat 478)

Kedd: Fraçoquita (19-edeszer. Az operetteszemélyzet
többszörfelállása. Karácsonyi Ilivel, Ecényi,
László, Ibász és Leőveyvel. Sorozat 479)

RHEUMA KÖSZVÉNY
GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

A világon páratlanul áll. Jó polgári pensió
nap 50 es. hkoronától feljebb. Felvilágosítá-
sai szolgál Mg. Ph. **L. Singer, Tlm-
soara, II. Str. P. Teglé Nr. 2.**
Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapokozks, használatra kész gamma
kompress minden gyógyszerárban, drogeriáz
ban kapható

Tartós cipő
az egészség és pénzmegtakarítás érdekében
minden praktikus ember részére elengedhetetlen.
Palma kaucsuksarok és talp
kétszeresen tartóssá teszi cipőjét, olcsóbb, mint
a bőr, ruganyos járást ad és megkíméli Önt
nedves időben a meghűléstől.

T. Vevőink

tudomására hozzuk,

hogy **Clujon** az unitárius kollégium épületé-
ben, Calea Victoriei (volt Kosuth La'os utca)
12. szám, I. e. 6 számú szobában július 15-én

**ingyenes divatos mű-
hímzési tanfolyamot
nyitunk a Singer
varrógépein.**

Ezennel tisztelettel meghívjuk vevőinket, vala-
mint hölgyismerőseit oly megjegyzéssel, hogy a
tanfolyamon való részvétel ingyenes és annak
meglátogatása mindenki részére szabad. Az ok-
tatás a különböző hímzőtechnikára, mint:

- színes hímzés, zsinor- és
monogramhímzés, Ma-
deira és hardangi mun-
kákra, rátér, ürszegély és
átörési munkásra

kiterjed és könnyen érthető módon olyképp tör-
ténik, hogy a tanítványok már néhány napi
részvétel után önállóan tudnak dolgozni. Meg-
jegyezzük még, hogy mindez a munkák az
egyszerű eredeti Singer családi varrógép n vé-
gezhetőek és hogy a kivitel nemcsak sokkal
gyorsabb, hanem szebb is, mint a kézimunka.
Ezen tanfolyammal kapcsolatban a'apos oktatást
adunk a varrásban és tömésben.

Kiváló tisztelettel: Societate pentru comer-
ciul cu masini de cusut „SINGER“.

BOURNE & Co.
Cluj, Strada Memorandului
(volt Unio utca) 20. szám

A legfőbb közegészségügyi tanács által
engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

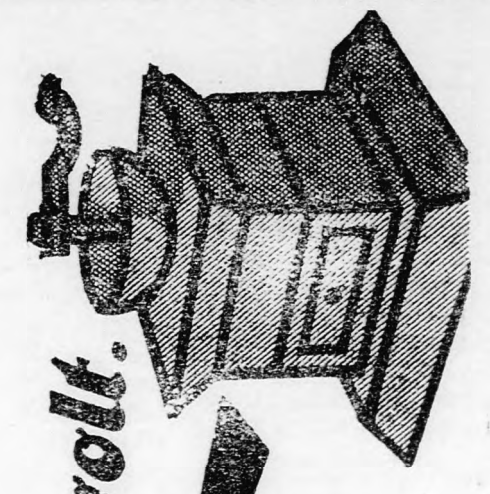
50-60% al olcsóbb a külföldi hasonló hatású
vizeknél. Kapható minden gyógy- és fászerüz-
letben, üvegenként **30 leier**. V. é. k. p. v. e. l. e. t.

Bognár és Szántó
Erd. Ker. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70.

נייע ערפינדונג
עניש ערשייען מייא:
WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in **CLUJ**
„הומשים של נערים“
חומש דרש"י, תרגום פיר
יעדע וואכע טעפעראט געבוירען
וויא איינע געוואלדיגע שווארצע שטיק
שאהנע גראסע ריינע בוכשטאבען געדוקקט
דעמאל פרייוו נור 5 לעי פער שטיק
ווידער-פערקויפער ווערדען געוויכט!

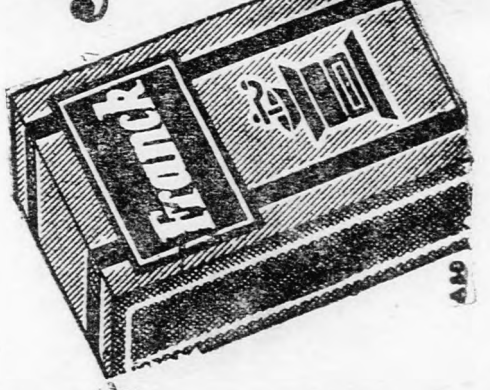
Hess
mérlege minőségi munka.
Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Pályázat.
A nádlaci (Arad-m.) izr. bitközség egy ta-
nítói állásra pályázatot hirdet. Pályá hatnak
okl. férfi v. női tanerők. Fizetés: 8 hold föld
élvezete, természetbeni lakás és egyezség szerinti
készpénz illetmény. Román nyelvi tudása szük-
séges Pályázati határidő augusztus 15.
Dr. Hollós Izidor,
elnök

Amit nagyanyánk cselekedett helyes volt.

„O csak
dobozos Valódi Franck-kal
főzte kávéját. Ez a bab-és gabonakávéhoz még
ma is a legfinomabb és legjobb pótlék és az
is fog mindig maradni.

A világ szenzációi az **IDEAL**
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfo-
gadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalonn. Formáiások 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Eladó

Hálószobaberendezés M. nostori-ut 5f.

Mindenféle papírzaccok legolcsóbban kaphatók és készíthetők Nadler Cluj, Cal. Dorotantilor 16. Ugyanott egy agilis férfi vagy nő ágyneműk felvételik.

Korrepitort beresek, ki első gimnazista leányomat francia nyelvből javítóvizsgára előkészítendő. Cím a kiadóban.

Keresek egy szoba lakást a belváros közepében. Címet a kiadóba.

HUNWALD

Cluj, Str. Vlanuta (völ Bolyai-n.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblásüveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükörök újrafelcsiszolása 100%

Üvegcsiszolás!

Butor- és fali tükörök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükör 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivágva. Autóüveg. **Tükörjavítás** Üveg rézbe foglalása művézi kivitelben. Tükör és tükrösüveg-raktár. — Hajlított üveg.

„VENUS“ üvegcsiszoló és tükörgyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, Sibiu. Schneidergasse No 4. Kolás kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, béli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

ארט. כשר. כולל תעודות ופיקציות
Schnabel Hermann
Cluj, Piata Mihai Viteazul 28. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközölhetők. **הכשר** és árjegyzék kívánatra

Megnyílt — Wolf Jenő
EWOW
cipőkülönlegességek áruháza
Cluj, Reg. Ferdinand 22.
(volt Wesselényi Miklós-utca)

Precíziós fogaskerek
készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.
Szabó János
Cluj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Legújabb könyvek

Anatole: Szifasoron	220
— Próbabábu	220
— Ametisztgyűűű	220
— Bergeret ur Párisban	220
Ibsen: Brann	400
Woss: Királyi	275
Fielding: Rejtély	150
Courts Mahler: Mikor ketten szeretik egymást	110
Philateus: A bélyeggyűűű	50
Salomon László: Végtelen élet	60
Palesztina-Egyiptom útmutató (Baedecker)	200
Mereshovskij: A pokol tornácában	240
Horovicz Jenő: Idegen szavak szótára	320
Balzac: Pajzán históriák, III. kötet	300
Curtis Jrke: A gonoszok	50
Karinthy: Ki kérdezett	220
Strindberg: Viharos tengeren	260
Courths Mahler: Czoboly királyné	110
Ludwig Wolf: Csak hat hónap még az élet	175
Hugó Viktor: Nyomorultak	600
Osszendorvzky: Ázsiai titkok	440
Dr. Kovrig: Uj Oroszország (1917-1925)	528
Dr. Horváth: A kis természetbúvár	50
Kardos Árpád: Gombatermesztés otthon	50
Irodalmi L xikon 1926 évi, új	1500
Bloch: Korunk nemi élete, új	900
Baur: Nő (Wie bist du Weib)	1200
Zsidó tárgyú könyvek	
Mezey: Rajzok a magyar-zsidó életből	75
Geiger: Levelek a kité.ésről	75
Gábor: Manóello és költészete	75
Goldziner: A zsidóság lényege és fejlődése	75
Dr. Kiss: Salomon ibn Gabiról	75
Dr. Blau: A talmud	75
Dr. Alexander Bernát: Spinoza	75
Alexandriai: Mózes é.ete	120
Mahler Ede: Keleti tanulmányok	75
Br. Eölvös József: A zsidók emancipációja	75
Heller: A héber mese I.	75
— II.	75
Dr. Rubinyi: „Kis József	75
Dr. Sebestyén: Makai Emil	75
Zsidó Plutarhos	75

Kérjen ajánlatot
FLEGLER
műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Rațiu [völ Kötő-uj. Készít a leg egyszerűbbtől a legdizsesebb festő munkákat.
Címfestő, szobafestő, zománcofenyező, mázólo és épületfestési munkákat. Fertőleni-és és főreg-irtás jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

EGGENBERGER

építési vállalat Brasov
Weisz Mihály-utca No 15.

Gyárkérmény építés, gőzkazán be-falazás, gépek alapozása, mindenféle **betonmunkák** kivitele, kemencék gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstemésztők építése. Magas építés.

Telefon 7-37.